



DE EXTRA DIMENSIE VAN HET PLATTELAND

Onder "boerenmagie" verstaan we binnen het kader van dit project alles waaraan in het volksgeloof, de volkscultuur en de volksgeneeskunst van oudsher op het platteland van oostelijk Nederland een magische, onheilafwerende en genezende werking en kracht werd toegeschreven.

Vanaf de prehistorie tot in de 20^{ste} eeuw werd het dagelijkse doen en laten van de bewoners van deze regio beïnvloed door bijgeloof. Zelfs in de huidige moderne tijd zijn daarvan nog veel voorbeelden aanwijsbaar. Gevel -en stiepeltekens, stalramen, muurankers, oeleborden, heilsknoppen, levensbomen, hazelaar, lijsterbes en vlierstruik om er maar een paar te noemen, hadden oorspronkelijk allemaal een magische waarde.

De bedoeling van "boerenmagie" is om een extra en interessante dimensie aan de beleving van het landschap toe te voegen. Op het platteland is nog heel wat van de oude magische symboliek aanwezig en zichtbaar. Dat is met name te danken aan de katholieke kerk die veel van het voor-christelijke gedachtengoed heeft overgenomen om de acceptatie van de nieuwe religie te bevorderen. De kerk heeft op die manier een venster naar de prehistorie voor ons open gehouden. Als de kerk vele uitingen van het oude "heidense" gedachtengoed niet in gekerstende vorm had overgenomen en het voortbestaan er van in ongewijzigde vorm had geduld, maar integendeel had uitgeroeid, hadden we er nu niets meer van geweten.

Iedereen kan aspecten van "boerenmagie" vinden in de directe woonomgeving, zonder dat men zich daar van bewust is en dat niet alleen op het platteland, maar overal. Zonder het te beseffen, zijn we omringd door uitingen van het gedachtengoed van onze voorouders uit de prehistorie!

"Boerenmagie" beoogt de magische belevingswereld die van oudsher zo'n belangrijk deel uitmaakte van het leven op het platteland op luchtige en laagdrempelige wijze zichtbaar te maken, te verklaren en te vertalen naar het heden. Aan de al of niet op waarheid berustende magische betekenis en geneeskrachtige werking van oude gebruiken, symbolen, flora en fauna, enz. op het platteland wordt aandacht besteed, evenals o.a. aan de betekenis van de "heidense" en christelijke religie voor het volksgeloof en de magische afweermiddelen tegen geesten, heksen en demonen. Het thema is bedoeld als een stimulans om de eigen regio te verkennen en het landschap op een heel aparte en unieke manier te beleven.

Voor wie eenmaal heeft kennis gemaakt met het thema, zal de beleving van het landschap voor altijd zijn veranderd door de extra dimensie die "boerenmagie" er aan toevoegt. Ogenscheinlijk vanzelfsprekende en nietszeggende landschaps –en architectuurelementen blijken plotseling een onvermoede en interessante betekenis te hebben, evenals voorheen onbegrepen symbolen, gebruiken en geneeswijzen. Wie eenmaal met het virus van de "boerenmagie" is besmet, komt daar nooit meer vanaf. Gelukkig is het een aangename ziekte!

Boerenmagie, iedereen heeft het, niemand weet het!

Jan Bornebroek
Sogtoenlanden 6
7542 CP Enschede
Tel.: 053-4764961 / 06-53181363
Mail: jg.bornebroek@home.nl